praktikon

hogeschool Leiden

entrea lindenhout
samen voor kind en gezin

Rapportage

Gezinshuis
‘t Uilennest

Het Thuisklimaat - resultaten

© Lectoraat Residentiële Jeugdzorg

Rapportage door: Rosalie van Woezik(Praktikon)

Mei 2026

Methode

Thuisklimaatvragenlijst

Thuisklimaatonderzoek wordt uitgevoerd in situaties waarbij sprake is gezinsvervangend wonen, zoals in een gezinshuis, en kan handvatten geven voor verbetering of gesprekken binnen het gezinshuis.

Momenteel wordt door de Hogeschool Leiden gewerkt aan de doorontwikkeling van de huidige vragenlijst. Er zijn al wel thema's te onderscheiden die helpen om het thuisklimaat in een gezin in kaart te brengen. Deze thema's zijn opgesteld op basis van wetenschappelijke theorie. Op basis hiervan zijn vragen opgesteld, deels uit bestaande vragenlijsten zoals de leefklimaatvragenlijst (GCI-R). In onderstaande worden de acht thema's beschreven.

Om u handvatten te geven voor interpretatie van de resultaten, hebben we de gemiddelde scores van de kinderen en gezinshuisouders in uw gezinshuis per thema en per vraag weergegeven. De antwoordmogelijkheden op de vragenlijsten lopen van 1 (= "helemaal niet" bij jongeren en "oneens" bij gezinshuisouders) tot 5 (= "helemaal wel" bij jongeren en "eens" bij gezinshuisouders).

!! Voor alle vragen en thema's geldt dat een hoge score positief is. Sommige vragen zijn **negatief** geformuleerd. Dat wil zeggen dat een hoge score juist als negatief wordt ervaren en een lage score positief. Voor de leesbaarheid zijn de scores op deze vragen in dit rapport al omgedraaid, zodat bij **alle vragen** geldt: **hoe hoger, hoe positiever** het wordt ervaren.

Beschrijving thema's thuisklimaatvragenlijst

Autonomie

Autonomie verwijst naar de behoefte van mensen om invloed te kunnen ervaren. Dat is een belangrijke basisbehoefte om gemotiveerd te kunnen zijn. De vragen over autonomie hebben betrekking op de mate waarin de gezinsleden het gevoel hebben invloed te ervaren. De vragen richten zich bijvoorbeeld op zichzelf mogen zijn en eigen keuzes te mogen maken. Daarnaast is er aandacht voor de mogelijkheid je mening te mogen geven en of er naar hen geluisterd wordt.

Communicatie

In een gezinshuis woon je met meerdere mensen en kom je elkaar elke dag op verschillende momenten tegen. Communicatie is dan belangrijk. De vragen over communicatie hebben betrekking op het bespreken van gebeurtenissen, regels en afspraken de gemaakt worden, maar ook over de communicatie wanneer gezinsleden boos zijn bijvoorbeeld of de waarheid spreken.

Competentie

We weten dat het voor jongeren en volwassenen belangrijk is om te ervaren dat ze dingen (zelf) kunnen. Het begrip competentie verwijst daar naar. De vragen over competentie hebben betrekking op zelf dingen kunnen en gezien worden daarin, maar ook bijvoorbeeld op het kunnen ervaren dat mensen in je omgeving vertrouwen hebben in jouw kunnen en ervaren dat je dingen goed kunt.

Sfeer

In een gezinssituatie is de sfeer die door gezinsleden wordt ervaren een belangrijke pijler. Het begrip sfeer verwijst naar gezelligheid en een opgeruimde omgeving, maar ook naar onderling vertrouwen. De vragen over sfeer hebben dan ook betrekking op de gezelligheid die wordt ervaren, hoe de omgeving er uit ziet en hoe de sfeer onderling tussen gezinsleden wordt ervaren.

Veerkracht

In ieder gezin en ieder gezinshuis gebeuren leuke en minder leuke dingen. Soms zijn er gebeurtenissen die veel invloed hebben op het systeem dat je vormt als gezin, maar er zijn ook wel eens moeilijke momenten. Dan staat de boel zomaar op scherp of zelfs op zijn kop. Dat vraagt dan om herstel. Het begrip veerkracht verwijst naar de manier waarop je met elkaar na moeilijkheden weer 'terugveert' en herstelt. Dat is nodig om het evenwicht weer te herstellen met elkaar. De vragen over veerkracht zijn er op gericht om inzicht te krijgen in de ervaring van gezinsleden bij moeilijkheden. Gaan jullie dan gewoon door met alles, of is het juist lastig om weer evenwicht te vinden?

Veiligheid

Een belangrijke basis om je te kunnen ontwikkelen is de vraag of je je veilig voelt bij de mensen met wie je elke dag samen leeft. Als je je veilig voelt, is het makkelijker om je uit te spreken en is het fijn om thuis te kunnen zijn. De vragen over veiligheid hebben betrekking op de vraag of gezinsleden zich veilig voelen bij elkaar, als er mensen op bezoek komen en of je soms misschien bang bent.

Verbondenheid

Een belangrijke basisbehoefte van kinderen is dat ze zich verbonden weten met andere mensen in hun omgeving. Te ervaren dat ze er niet alleen voor staan en dat ze gezien en gehoord worden. De vragen over verbondenheid hebben betrekking op de onderlinge relaties in het gezinshuis. Deze schaal geeft inzicht in de band die gezinsleden ervaren en of ze zich gezien en gesteund voelen.

Traumasensitief werken

Een opeenstapeling van stressoren kan schadelijk zijn voor kinderen die nog volop in ontwikkeling zijn. Het is daarom van belang om traumasensitief te werken door veiligheid en structuur te bieden. Hierdoor leren jongeren om te gaan met hun emoties wordt hun veerkracht vergroot.

Resultaten

Gezinshuis 't Uilennest

EK	GK	GHO/MW
	6	2

Hieronder zijn de gemiddelde scores weergegeven van alle ingevulde vragenlijsten, uitgesplitst in de eigen kinderen (EK), geplaatste kinderen (GK) en de gezinshuisouders/medewerkers (GHO/MW). De respons hiernaast geeft aan hoeveel personen de vragenlijst hebben ingevuld.

Autonomie

		EK	GK	GHO/MW
1.	Ik kan in het gezinshuis mezelf zijn		4,3	5,0
2.	Ik mag in het gezinshuis mijn eigen mening geven		4,0	5,0
3.	In het gezinshuis moet je het met elkaar eens zijn*		3,7	3,5
4.	Ik moet in het gezinshuis vaak doen wat anderen zeggen*		3,8	3,5
5.	Ik moet in het gezinshuis overal toestemming voor vragen*		3,2	3,0
6.	Ik vind dat ik in het gezinshuis genoeg zelf mag kiezen		4,2	4,0
	Gemiddelde op de vragen over autonomie		3,86	4,00

Communicatie

		EK	GK	GHO/MW
7.	In het gezinshuis luisteren we naar elkaar		4,3	5,0
8.	We praten in het gezinshuis vaak over regels en afspraken		3,3	3,0
9.	De mensen in het gezinshuis luisteren naar mij		4,5	5,0
10.	We kunnen er rustig over praten als we ruzie hebben gehad		4,5	5,0
	Gemiddelde op de vragen over communicatie		4,17	4,50

Competentie

		EK	GK	GHO/MW
11.	In het gezinshuis vertellen ze me dat ik goed ben in wat ik doe		3,8	5,0
12.	In het gezinshuis weten ze wat ik allemaal kan		4,7	5,0
13.	Ik doe in het gezinshuis alles fout*		4,8	4,5
14.	In het gezinshuis vinden ze dat ik veel dingen al zelf kan		4,3	4,5
	Gemiddelde op de vragen over competentie		4,42	4,75

Sfeer

		EK	GK	GHO/MW
15.	Het is gezellig in het gezinshuis		4,8	4,5
16.	In het gezinshuis doen we vaak leuke dingen		4,8	5,0
17.	Ik voel me fijn in het gezinshuis		4,7	4,0
18.	Als de ruzie over is, blijven we nog boos op elkaar*		4,7	5,0
	Gemiddelde op de vragen over sfeer		4,75	4,63

Leeswijzer

- De vragen zijn beantwoord op een schaal van 1 – 5 (helemaal niet/ oneens tot helemaal wel/ eens).
- De vragen voor de GHOzijn iets in structuur aangepast, maar hebben dezelfde inhoud. Bijvoorbeeld: 'Ik kan in het gezinshuis mezelf zijn' is: 'In ons gezinshuis kan iedereen zichzelf zijn.'
- Vragen met een * zijn negatief gesteld. Een hoge score is negatief, een lage score positief. Maar voor de leesbaarheid zijn de scores hier al omgedraaid. Dus een hoge score is positief, een lage score negatief.

Resultaten

Veerkracht

		EK	GK	GHO/MW
19.	Als er in ons gezinshuis iets vervelends gebeurt, kunnen wij hier goed mee omgaan.		4,3	5,0
20.	In ons gezinshuis kunnen we samen om veel dingen lachen		4,7	5,0
21.	In het gezinshuis zeggen ze niks meer tegen elkaar als ze boos zijn*		4,5	4,0
22.	Het is moeilijk voor ons om verder te gaan als er iets vervelends gebeurt*		5,0	5,0
	Gemiddelde op de vragen over veerkracht		4,63	4,75

Veiligheid

		EK	GK	GHO/MW
23.	Ik voel me veilig bij de mensen waar ik woon		4,8	4,5
24.	Ik voel me veilig als er mensen op bezoek komen		4,7	4,0
25.	In het gezinshuis vertellen we alles eerlijk tegen elkaar		3,8	4,5
26.	In het gezinshuis geven we elkaar de schuld als er iets verkeerd gaat*		4,3	3,5
27.	Ik voel me overal in het gezinshuis veilig		4,8	5,0
28.	In het gezinshuis vertrouwen we elkaar		4,0	4,5
29.	Ik word in het gezinshuis gepest*		4,5	4,5
30.	Ik ben bang als ik in het gezinshuis ben*		5,0	2,5
	Gemiddelde op de vragen over veiligheid		4,50	4,13

Verbondenheid

		EK	GK	GHO/MW
31.	Ik vind iedereen in het gezinshuis aardig		4,0	4,0
32.	In het gezinshuis is er voor iedereen genoeg tijd en aandacht		4,2	5,0
33.	Ik kan in het gezinshuis iedereen vertrouwen		3,8	4,5
34.	Ik voel me thuis op de plek waar ik woon		4,8	5,0
35.	Ik heb een goede band met de mensen in het gezinshuis		4,5	5,0
36.	Ik kan in het gezinshuis altijd met iemand praten als er iets is		4,5	5,0
37.	We helpen elkaar in het gezinshuis		4,8	5,0
	Gemiddelde op de vragen over verbondenheid		4,38	4,79

Traumasensitief werken

		EK	GK	GHO/MW
38.	Als ik erg boos, bang of verdrietig ben, dan helpen de gezinshuisouders mij om weer rustig te worden		4,5	5,0
39.	De gezinshuisouders blijven rustig, ook als ik erg boos, bang of verdrietig ben		4,5	4,5
40.	De gezinshuisouders kijken samen met mij wat ik kan doen als ik boos of verdrietig ben		4,7	5,0
	Gemiddelde op de vragen over traumasensitief werken		4,6	4,83

Leeswijzer

- De vragen zijn beantwoord op een schaal van 1 – 5 (helemaal niet/ oneens tot helemaal wel/ eens).
- De vragen voor de GHOzijn iets in structuur aangepast, maar hebben dezelfde inhoud. Bijvoorbeeld: 'Ik kan in het gezinshuis mezelf zijn' is: 'In ons gezinshuis kan iedereen zichzelf zijn.'
- Vragen met een * zijn negatief gesteld. Een hoge score is negatief, een lage score positief. Maar voor de leesbaarheid zijn de scores hier al omgedraaid. Dus een hoge score is positief, een lage score negatief.

Conclusie thuisklimaatonderzoek

- De vragenlijst is ingevuld door 6 jongeren en 2 gezinshuisouders.
- De scores op de thema's en losse items liggen voor het merendeel tussen de 4 en de 5. Dit lijkt erop te wijzen dat het thuisklimaat door zowel jongeren als gezinshuisouders over het algemeen als positief wordt ervaren.
- Op het thema Autonomie wordt relatief wat lager gescoord dan op de andere thema's; de gemiddelde score ligt voor de jongeren onder de 4. Er zijn enkele vragen binnen de thema's waar de jongeren en/of de gezinshuisouders wat lager op scoren, deze items zijn blauw gemarkeerd (scores < 4). Daarnaast is er een enkele vraag waar een jongere erg laag scoorde (scores ≤ 2), deze is donkerblauw gemarkeerd.
- Over het algemeen liggen de scores van de jongeren en gezinshuisouders dicht bij elkaar. Op enkele items zijn er wat grotere verschillen tussen de ervaringen van de jongeren en de gezinshuisouders, ook deze items zijn blauw gemarkeerd. Bijvoorbeeld op de stelling "Sommige kinderen zijn bang in huis." antwoorden de jongeren een stuk positiever dan de gezinshuisouders. Op de stelling "Ik vertel de kinderen dat ze goed zijn in wat ze doen." antwoorden de gezinshuisouders juist een stuk positiever dan de jongeren.

Aangezien de huidige vragenlijst nog in ontwikkeling is, kan er nog geen vergelijking worden gemaakt met een referentiegroep. De beschrijvende analyse is geschreven op basis van de scores en gemiddelden van de items zoals deze door de leden van dit gezinshuis zijn ingevuld. Items die opvallen vanwege wat lagere scores, hoeven niet direct negatief te worden geïnterpreteerd. Het kan wel een aanknopingspunt zijn voor een gesprek om te onderzoeken of er extra aandacht aan dit thema besteed kan worden. Onderstaand stappenplan kan helpend zijn om met elkaar over de resultaten in gesprek te gaan.

Stap 1

Op de volgende pagina vinden jullie een 'praatplaat' om samen over de uitkomsten van het thuisklimaatonderzoek in gesprek te gaan. Doe dit het liefst op een moment dat de sfeer ontspannen is en iedereen voldoende energie heeft.

TIP: praten over moeilijke onderwerpen is soms lastig…

Bedenk een creatieve manier om te laten zien wat je denkt of voelt. Maak eens een tekening van hoe 'een gezellige sfeer' of 'elkaar vertrouwen' er voor jou uitziet. Een beeld zegt meer dan 1000 woorden!

Stap 2

Het thuisklimaatonderzoek kan jullie ondersteunen in de samenwerking met bijvoorbeeld de gedragswetenschapper of ambulant begeleider. Bespreek de uitkomsten met andere betrokkenen en werk samen aan een positief thuisklimaat.

Stap 3

Betrek de uitkomsten bij je jaargesprek. Dit geeft houvast om samen stil te staan hoe het bij jullie gaat, wat je met andere gezinshuizen zou willen delen en waar jullie misschien nog hulp bij willen.

Vragen, opmerkingen of goede ideeën?

Neem dan contact op met Coleta van Dam, onderzoeker van Praktikon en Entrea Lindenhout: c.vandam@entrealindenhout.nl.

Praatplaat

Ga samen in gesprek over de uitkomsten. In de lege vakken kun je samen voornemens of afspraken opschrijven. Zo is iedereen betrokken bij het thuisklimaatonderzoek en werk je samen aan een positief thuisklimaat.

TIP: kijk nog eens naar de verschillende scores in het rapport en probeer de volgende vragen te beantwoorden:

1. Wat gaat **goed** en wat gaan we doen om dat te vieren?
2. Waar denken we **verschillend** over en wat willen we verder **onderzoeken**?
3. Wat zijn dingen die we samen **anders** of **beter** kunnen doen?

Autonomie 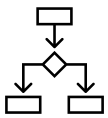	
Communicatie	
Competentie	
Sfeer	
Veerkracht	
Veiligheid	
Verbondenheid	
Traumasensitief werken	